

Spontánní myšlenka diváka ČT 2

Program ČT 2 ve čtvrteční večer dne 13.11. t.r. byl z mého pohledu mimořádně vydařený. Nejprve přinesl fascinující fikci nerovného střetnutí Československé armády s Wehrmachtem za horkého podzimu roku 1938. Následovala živá a přínosná diskuse o úloze našich vojáků při obraně Tobruku. Jakýmsi dezertem večera se pak mohl stát pořad „Krásný ztráty“ s nepochybně zajímavými hosty. Jenže...

V průběhu posledně uvedeného pořadu pan Vít, hlavní hygienik České republiky, za jeden z vrcholů své kariéry označil boj proti epidemii SARS. Jejím zavlečení do České republiky prý úspěšně zabránil v rozpuku kvetoucího jara a léta 2003. A nejen to. Mělo se tak stát dokonce navzdory zákeřnému Úřadu pro ochranu osobních údajů. Jelikož jsem se v době, kdy se údajné drama odehrávalo, jako zaměstnanec Úřadu pro ochranu osobních údajů zabýval stížnostní a kontrolní agendou, zmiňovaný případ nevyjímaje, cítím se být nyní i já povoláný k tomu, abych o věci řekl několik svých slov.

Tedy předně. Riziko epidemie nákazy SARS v inkriminovaném čase nepochybně existovalo a hrozilo celé Evropě. Nicméně pouze české zdravotnictví na vzniklou situaci zareagovalo zavedením tzv. příletových karet. Musel je vyplnit a odevzdat každý, kdo do naší republiky, a to odkudkoli, přicestoval letecky. Jejich zavedení se odehrálo bez jakékoli hlubší odborné analýzy. Zcela byla ignorována skutečnost, že jen mizivé procento osob k nám přicestuje letecky. Povinnost se tedy ve svém důsledku netýkala všech návštěvníků z jižní a východní Asie, z pohledu výskytu SARS nejrizikovějšího regionu. Mimo zájem zdravotníků tak zůstali třeba Thajci, kteří se nejprve letecky přepravili do Frankfurtu nad Mohanem a odtud do Čech pokračovali vlakem nebo autobusem. Naproti tomu povinnost bez výjimky postihla ty Bratislavany nebo Varšavany, kteří plánovali, s využitím služeb aerolinií, strávit příjemný víkend v Praze.

Nadto bylo zjevné, že skladba datových položek příletových karet je velmi amatérská (např. cestující byl identifikován pouze číslem pasu bez uvedení údaje o státní příslušnosti); totéž se dalo prohlásit i o dalším nakládání s nimi. Bylo tedy velmi obtížné, lépe řečeno skoro nemožné, na základě zavedeného opatření kohokoli dohledat. O tom, jak na naše občany zapůsobila příletovou kartou vyslovená žádost o uvedení data, k němuž hodlají Českou republiku opustit, bych raději pomlčel.

Z druhé strany bylo zjevné, že resort zdravotnictví byl pro případ faktického výskytu nákazy značně nepřípravený adekvátně a věcně reagovat. Kausa jednoho cestujícího je v tomto směru velmi výmluvná: ý byl i přes evidentní příznaky SARS z pražského letiště propuštěn do normálního života; naštěstí se později ukázalo, že se příznaky SARS nepotvrdily., ,

Vyžadování příletových karet působilo i problémy při odbavování na letišti. To vše zcela logicky vyvolalo jinou epidemii – epidemii stížností a dotazů. Úřadu pro ochranu osobních údajů nezbylo než naplnit literu zákona a zahájit kontrolu.

Dnes již myslím není důležité dokládat, že kontrola nevyústila do žádné sankce. Nehodlám ani připomínat s jakou maximální ohleduplností vůči orgánům hygienické služby byla vedena. Za vše totiž hovoří sama skutečnost, že příletové karty, zmizely stejně rychle, jak byly zavedeny. A zcela zaslouženě. Vždyť veškerý efekt procedury s nimi bylo možno charakterizovat čtyřmi slovy: vyplnit, odevzdat, skladovat, zničit.

Jakékoli úvahy o zákeřném počínání Úřadu pro ochranu osobních údajů byly tudíž v Krásných ztrátách nadsazené.

V atmosféře onoho televizního večera jsem se pak nedokázal ubránit jistému srovnání: Co kdyby generál Krejčí v průběhu zářijové mobilizace anebo generál Klapálek tváří tvář nadcházejícímu boji o Tobruk svým vojákům nařídil intenzivní nácvik nové formy pořadového kroku? Pánům generálům jsem se samozřejmě za svoji spontánně vytrysklou myšlenku ihned v duchu omluvil. Přesto nepochybuji, že v případě takového počínání by se ani zdaleka netěšili takové úctě, jakou dnes zcela oprávněně požívají.

Na adresu našich hygieniků ovšem můžeme prohlásit jedině: Ačkoli v roce 2003 ohrožení bylo opravdu smrtelné, nedošlo k žádným ztrátám, tím méně krásným...

JUDr. Jiří Maštalka

Úřad pro ochranu osobních údajů